

THỰC TRẠNG TRIỂN KHAI CHƯƠNG TRÌNH MỖI XÃ
MỘT SẢN PHẨM TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH SƠN LA

Đặng Huyền Trang*, Đặng Thị Huyền Mi, Hoàng Thị Huế
*Trường Đại học Tây Bắc

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 23/12/2023 Ngày nhận đăng: 10/3/2024 Từ khoá: OCOP, Chương trình OCOP, OCOP Sơn La .	Nghiên cứu nhằm tìm hiểu thực trạng triển khai chương trình mỗi xã một sản phẩm OCOP tại tỉnh Sơn La giai đoạn 2019-2023. Đến năm 2023, tỉnh Sơn La đã có 110 sản phẩm OCOP do 78 doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác và hộ kinh doanh trên 12 huyện, thành phố tham gia. Trong đó, 01 sản phẩm xếp hạng 5 sao, 51 sản phẩm 4 sao và 58 sản phẩm 3 sao; Tuy nhiên, số lượng sản phẩm đạt chứng nhận OCOP còn ít; khối lượng sản phẩm nhỏ, tính mùa vụ cao; năng lực của các doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác, hộ kinh doanh còn thấp phần nào ảnh hưởng đến kết quả chương trình. Do đó, để triển khai hiệu quả chương trình mỗi xã một sản phẩm trên địa tỉnh Sơn La trong thời gian tới cần thực hiện một số giải pháp như: nâng cao năng lực, sản xuất của các tổ chức, chủ thể sản xuất các sản phẩm OCOP trong đó tăng số lượng các doanh nghiệp, HTX và giảm các hộ kinh doanh cá thể; Nhân rộng các hoạt động xúc tiến tương mại đã hiệu quả trong giai đoạn trước...

1. Đặt vấn đề

Sơn La là tỉnh miền núi Tây Bắc có diện tích tự nhiên đứng thứ 3 cả nước, bằng 4,27% tổng diện tích tự nhiên toàn quốc. Theo cục thống kê tỉnh Sơn La (2022), tổng diện tích cây lâu năm của tỉnh đạt 101.511 ha, với sản lượng trên 400 nghìn tấn. Với nhiều ưu đãi về thổ nhưỡng, khí hậu, các sản phẩm nông sản của tỉnh Sơn La mang hương vị thơm ngon riêng và rất phong phú về chủng loại; diện tích trồng cây ăn quả của tỉnh Sơn La đạt hơn 70 nghìn ha với sản lượng một số cây ăn quả chính như Nhãn, Mận, Xoài, Chuối, Na, Bơ, Chanh leo... đạt 326.323 tấn. Tỉnh Sơn La hiện có 214 sản phẩm nông nghiệp mang tính đặc hữu vùng miền của Sơn La, trong đó có 18 sản phẩm nông sản được cấp văn bằng bảo hộ (Cục thống kê tỉnh Sơn La, 2022).

Đây là lợi thế để phát triển thị trường nông sản của tỉnh Sơn La theo hướng phát triển mỗi xã một sản phẩm (OCOP). Đặc biệt là những sản phẩm mang tính đặc hữu vùng miền của Sơn La khá phong phú về chủng loại bao gồm 5 nhóm chính: Thực phẩm, đồ uống, thảo dược, lưu niệm, dịch vụ nông thôn... Đây là lợi thế lớn để các địa phương tiếp tục xây dựng thương hiệu, nâng cao giá trị, tạo sản phẩm chủ lực phát triển kinh tế.

Sau hơn 5 năm thực hiện phát triển kinh tế khu vực nông thôn theo hướng phát triển nội lực và gia tăng giá trị theo chương trình mỗi xã

một sản phẩm (OCOP), đến năm 2023 tỉnh Sơn La đã có 110 sản phẩm OCOP cấp tỉnh do 78 doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác và hộ kinh doanh thực hiện. Trong đó 01 sản phẩm xếp hạng 5 sao, 51 sản phẩm đạt 4 sao và 58 sản phẩm 3 sao cấp tỉnh.

Theo Đề án mỗi xã một sản phẩm giai đoạn 2018-2020 và tầm nhìn đến năm 2030 tại tỉnh Sơn La của UBND tỉnh Sơn La, mục tiêu đến năm 2030 có 100 - 120 sản phẩm đạt sản phẩm xếp hạng 3 - 5 sao cấp tỉnh; 20 - 25 sản phẩm đạt 3 - 5 sao cấp quốc gia.

Nhìn nhận những cơ hội do chất lượng nông sản của tỉnh Sơn La mang lại, cũng như những thách thức cần đổi mới sáng tạo trong đáp ứng nhu cầu của thị trường trong nước và thế giới việc phát triển sản phẩm đặc trưng, đặc sản theo từng địa phương tận dụng lợi thế cạnh tranh đặc biệt này tạo ra bước phát triển đột phá trong phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Sơn La nói chung, phát triển kinh tế khu vực nông thôn nói riêng. Đặc biệt, số lượng và chất lượng sản phẩm OCOP của tỉnh Sơn La mới đạt 01 sản phẩm cấp quốc gia cách xa so với mục tiêu 20-25 sản phẩm cấp quốc gia. Vì vậy, cần nghiên cứu tìm hiểu thực trạng, nguyên nhân chưa đạt về số lượng, chất lượng để là cơ sở khoa học đề xuất giải pháp để triển khai hiệu quả chương

trình mỗi xã một sản phẩm trên địa tỉnh Sơn La trong thời gian tới là cần thiết.

2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp thu thập dữ liệu: Các dữ liệu thứ cấp được sử dụng trong nghiên cứu được lấy từ các báo cáo của Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn tỉnh Sơn La, Cục thống kê Sơn La, Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La, Văn phòng điều phối nông thôn mới tỉnh Sơn La... về: Diện tích, năng suất, sản lượng các loại cây trồng trên địa bàn tỉnh Sơn La, Các bản đề án, kế hoạch thực hiện và công nhận kết quả về sản phẩm OCOP tỉnh Sơn La.

Phương pháp xử lý dữ liệu: Các dữ liệu thu thập được tác giả sử dụng phần mềm Microsoft Excel để tổng hợp, tính toán... làm cơ sở phân tích hiện trạng về chương trình OCOP tỉnh Sơn La

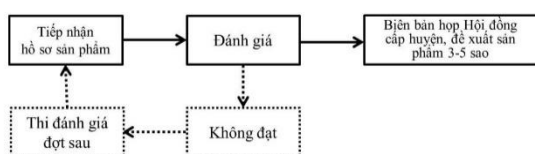
Phương pháp thống kê mô tả: Tiến hành sắp xếp các số liệu thu thập theo phương pháp phân tổ thống kê theo nhóm sản phẩm, theo địa phương... để thấy rõ hiện trạng chương trình OCOP tỉnh Sơn La...

3. Thực trạng triển khai chương trình mỗi xã một sản phẩm trên địa bàn tỉnh Sơn La

3.1. Quy trình đánh giá sản phẩm OCOP

3.1.1. Quy trình đánh giá sản phẩm OCOP cấp huyện

Căn cứ khoản a tiểu mục 4 Phụ lục II ban hành kèm theo Quyết định 148/QĐ-TTg năm 2023, Ủy ban nhân dân cấp huyện tiến hành đánh giá, phân hạng sản phẩm Chương trình mỗi xã một sản phẩm tại cấp huyện theo quy trình dưới đây:

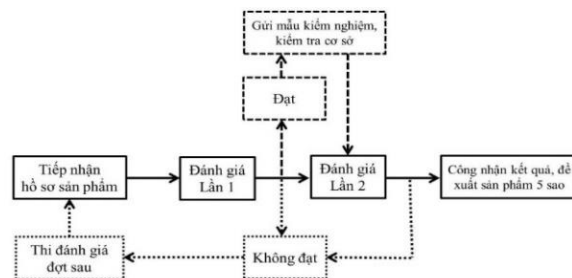

Hình 1: Sơ đồ quy trình đánh giá sản phẩm OCOP tại cấp huyện

UBND cấp huyện ban hành Quyết định công nhận kết quả đánh giá, cấp Giấy chứng nhận sản phẩm đạt 3 sao (khác biệt so với quy định năm 2019, cấp huyện không cấp giấy chứng nhận đối với sản phẩm đạt xếp hạng 3 sao); tổ chức công bố kết quả. Tiến hành chuyển hồ sơ và sản phẩm mẫu của các sản phẩm đạt từ 70 đến 100 điểm đề nghị cấp tỉnh đánh giá, phân hạng.

3.1.2. Quy trình đánh giá sản phẩm OCOP cấp tỉnh

Căn cứ khoản b tiểu mục 4 Phụ lục II ban hành kèm theo Quyết định 148/QĐ-TTg năm 2023, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tổ chức đánh giá, phân hạng sản phẩm Chương trình mỗi xã một sản phẩm tại cấp tỉnh cấp tỉnh theo quy trình dưới đây:

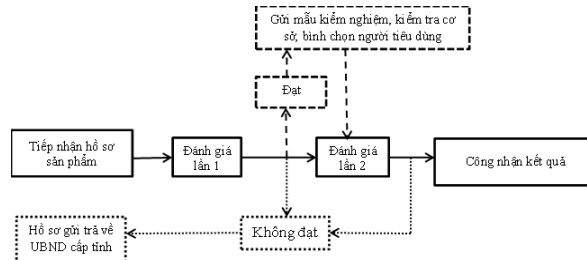

Hình 2: Sơ đồ quy trình đánh giá sản phẩm OCOP tại cấp tỉnh

Căn cứ kết quả điểm số đánh giá lần thứ hai của Hội đồng, các sản phẩm được xếp hạng theo khung từ 01 đến 05 sao; Ủy ban nhân dân cấp tỉnh ban hành Quyết định công nhận kết quả đánh giá, cấp Giấy chứng nhận sản phẩm đạt ba (03) và bốn (04) sao; tổ chức công bố kết quả; chuyển hồ sơ và sản phẩm mẫu của các sản phẩm có tiềm năng đạt năm (05) sao (từ 90 đến 100 điểm) đề nghị cấp Trung ương đánh giá, công nhận sản phẩm OCOP quốc gia;

3.1.3. Quy trình đánh giá sản phẩm OCOP cấp trung ương

Căn cứ khoản c tiểu mục 4 Phụ lục II ban hành kèm theo Quyết định 148/QĐ-TTg năm 2023, Bộ Nông nghiệp và phát triển nông thôn tiến hành đánh giá, phân hạng sản phẩm Chương trình mỗi xã một sản phẩm tại cấp trung ương theo quy trình dưới đây:

Hình 3: Sơ đồ quy trình đánh giá sản phẩm OCOP tại cấp trung ương

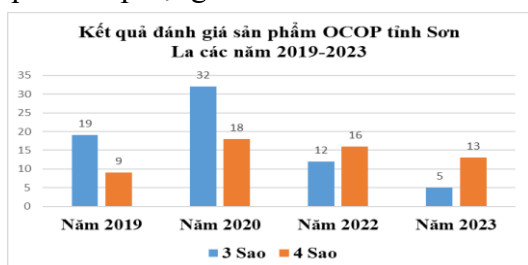
Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn ban hành Quyết định phê duyệt kết quả đánh giá và Giấy chứng nhận cho các sản phẩm đạt năm (05) sao (là sản phẩm OCOP cấp quốc gia), tổ chức công bố kết quả. Trường hợp kết quả đánh giá của Hội đồng cấp trung ương không đạt 90

điểm, Hội đồng cấp trung ương gửi trả hồ sơ về Ủy ban nhân dân cấp tỉnh để đánh giá lại và hoàn thiện hồ sơ theo thẩm quyền được phân cấp.

3.2. Về kết quả đạt được trong triển khai Chương trình mỗi xã một sản phẩm tại tỉnh Sơn La

3.2.1. Về quy mô sản phẩm OCOP tại tỉnh Sơn La

Trong giai đoạn 2019-2023, tỉnh Sơn La đã tiến hành đánh giá và đánh giá lại các sản phẩm OCOP cấp tỉnh. Tổng số sản phẩm được đánh giá, xếp hạng OCOP cấp tỉnh Sơn La đến nay gồm 110 sản phẩm. Cụ thể: Năm 2019, tỉnh Sơn La có 28 được xếp hạng cấp tỉnh trong đó 19 sản phẩm xếp hạng 3 sao chiếm 67,9% và 9 sản phẩm xếp hạng 4 sao chiếm 32,1%; Năm 2020, số lượng sản phẩm đăng ký đánh giá tăng cao với 50 sản phẩm đạt xếp hạng 3 sao, 4 sao cấp tỉnh. Trong đó, 32 sản phẩm đạt xếp hạng 3 sao chiếm 64% và 18 sản phẩm xếp hạng 4 sao chiếm 36%; Năm 2022, với 28 sản phẩm đạt xếp hạng cấp tỉnh nhưng với chất lượng ngày dần được nâng cao trong đó 16 sản phẩm xếp hạng 4 sao chiếm 57,1% và 12 sản phẩm xếp hạng 3 sao chiếm 42,9%; Tại chu kỳ đánh giá lại năm 2023 có 18 sản phẩm được đánh giá trong đó 13 sản phẩm đạt xếp hạng 4 sao và 5 sản phẩm xếp hạng 3 sao.

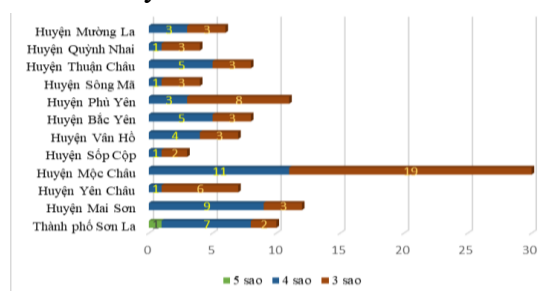
Hình 4: Kết quả xếp hạng sản phẩm OCOP tỉnh Sơn La

Nguồn: Văn phòng điều phối nông thôn mới tỉnh Sơn La (2023) và tính toán của tác giả

Số lượng các sản phẩm được đánh giá, xếp hạng ở các năm không đồng đều qua các năm, giai đoạn 2019-2020 có xu hướng tăng do giai đoạn này có sự tác động của chính sách hỗ trợ phát triển sản xuất, chế biến, tiêu thụ nông sản, thực phẩm trên địa bàn tỉnh Sơn La giai đoạn 2018-2020. Riêng năm 2021 do ảnh hưởng của dịch Covid – 19 ảnh hưởng lớn tới hoạt động của nền kinh tế nói chung và tỉnh Sơn La nói riêng, năm 2021 không có các dữ liệu về đánh giá sản phẩm OCOP cấp tỉnh của tỉnh Sơn La. Các sản phẩm tại tỉnh Sơn La tham gia đánh giá với số điểm dưới 90 điểm do các tiêu chí về

công nghệ sản xuất, chế biến, bảo quản sản phẩm hiện đại; liên kết với các đối tác trong tiêu thụ, xuất khẩu sản phẩm...là những tiêu chí khó thực hiện với điều kiện hiện tại về vốn, nhân lực, công nghệ của các doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác.

Chương trình mỗi xã một sản phẩm được triển khai trên tất cả 12 huyện, thành phố của tỉnh Sơn La, tuy nhiên số sản phẩm được xếp hạng cấp tỉnh của các huyện không đồng đều. Số sản phẩm đạt xếp hạng OCOP cấp tỉnh Sơn La của các huyện/ thành phố được thể hiện qua hình dưới đây:

Hình 5: Cơ cấu số sản phẩm xếp hạng theo các địa phương tại tỉnh Sơn La

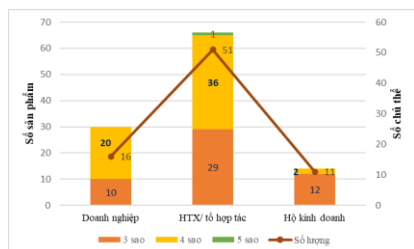
Nguồn: Văn phòng điều phối nông thôn mới tỉnh Sơn La (2023)

Huyện Mộc Châu đứng đầu với 30 sản phẩm chiếm 27,3% tổng số sản phẩm toàn tỉnh với 11 sản phẩm đạt 4 sao và 19 sản phẩm đạt ba sao; Tiếp đến là các huyện Mai Sơn, huyện Phù Yên và Thành Phố Sơn La với 12,11 và 10 sản phẩm. Trong đó Thành Phố Sơn La có 01 sản phẩm đạt năm sao chiếm 10% và 70% số sản phẩm đạt xếp hạng 4 sao và 20% sản phẩm đạt 3 sao; Huyện Mai Sơn cũng có 75% số sản phẩm đạt 4 sao và 25% số sản phẩm đạt 03 sao.

3.1.2. Về số lượng chủ thể tham gia chương trình OCOP tại tỉnh Sơn La

Đến 2023, đã có 78 doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác và hộ kinh doanh tại tỉnh Sơn La sản xuất 110 sản phẩm đạt xếp hạng OCOP cấp tỉnh. Trong đó, có 16 doanh nghiệp đạt tỷ trọng 21%, 51 HTX, tổ hợp tác với tỷ trọng 61%, còn lại là các hộ kinh doanh cá thể. Từ cơ cấu chủ thể sản xuất cho thấy số lượng các doanh nghiệp tại tỉnh Sơn La có sản phẩm được chứng nhận OCOP cấp tỉnh ở tỉnh Sơn La chưa nhiều, chủ yếu các chủ thể là các HTX có những hạn chế nhất định về quy mô vốn đầu tư, công nghệ sử dụng. Nguyên nhân, tại tỉnh Sơn La số lượng doanh nghiệp tham gia trực tiếp sản xuất nông nghiệp không nhiều, chủ yếu cung cấp dịch vụ phục vụ sản xuất và thu mua sản phẩm nông sản; Mặc dù vậy, 16 doanh nghiệp tham gia

OCOP tỉnh Sơn La đã có 30 sản phẩm, chiếm tỷ trọng 27,3% tổng số sản phẩm; 34,4% số sản phẩm xếp hạng 4 sao và 20% số sản phẩm xếp hạng 3 sao. OCOP của tỉnh Sơn La cho thấy vai trò quan trọng của các doanh nghiệp góp phần trong sự thành công trong thúc đẩy chương trình mỗi xã một sản phẩm tại tỉnh Sơn La, trung bình mỗi doanh nghiệp có 02 sản phẩm được chứng nhận 3 sao, 4 sao cấp tỉnh.

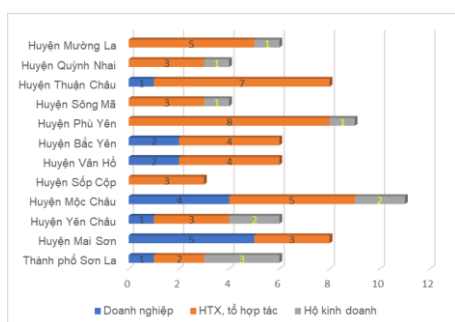
Hình 6: Số lượng sản phẩm theo chủ thể tham gia OCOP tại tỉnh Sơn La

Nguồn: Văn phòng điều phối nông thôn mới tỉnh Sơn La (2023)

Bên cạnh các doanh nghiệp, các HTX, tổ hợp tác tham gia chương trình OCOP tỉnh Sơn La cũng thể hiện vai trò quan trọng. Cụ thể, 51 HTX, tổ hợp tác có 66 sản phẩm chiếm 60% tổng số sản phẩm, 62% số sản phẩm 4 sao, 56% số sản phẩm 3 sao OCOP của tỉnh Sơn La. Mỗi HTX, tổ hợp tác có 01 sản phẩm đạt xếp hạng OCOP tỉnh Sơn La, riêng có 04 HTX có 02 sản phẩm và đặc biệt có 02 HTX tại huyện Mộc Châu có 06 sản phẩm được xếp hạng.

Số sản phẩm OCOP cấp tỉnh của các doanh nghiệp gồm 20 sản phẩm đạt 4 sao và 10 sản phẩm đạt 3 sao chiếm tỷ trọng 27,3% tổng số sản phẩm được xếp hạng. Trong khi đó, sản phẩm của các hộ kinh doanh chủ yếu đạt xếp hạng 3 sao, ít sản phẩm đạt được xếp hạng 4 sao (Chi tiết được thể hiện qua hình 6).

Số lượng chủ thể sản xuất sản phẩm OCOP theo địa phương của tỉnh Sơn La không đồng đều phụ thuộc vào đặc điểm phát triển kinh tế của địa phương, được thể hiện chi tiết qua hình 7, cụ thể:

Hình 7: Số lượng chủ thể tham gia OCOP tại các huyện/thành phố tại tỉnh Sơn La

Đến đầu năm 2023, tỉnh Sơn La có 16 doanh nghiệp sản xuất sản phẩm đạt xếp hạng OCOP trong đó huyện Mai Sơn có 05 doanh nghiệp chiếm tỷ trọng 31,3%, tiếp đến là huyện Mộc Châu với 04 doanh nghiệp chiếm 25% còn lại các doanh nghiệp phân bố rải rác ở các huyện; 51 HTX, tổ hợp tác sản xuất sản phẩm đạt xếp hạng OCOP của tỉnh Sơn La trong đó huyện Phù Yên và huyện Thuận Châu có 8 và 7 HTX, còn lại số lượng các HTX, tổ hợp tác được phân bố ở các huyện với số lượng từ 2 đến 5 HTX, tổ hợp tác/ huyện. Cơ cấu số chủ thể tham gia OCOP tại mỗi huyện/ thành phố phù hợp với thực trạng phát triển nông nghiệp tại các địa phương tại tỉnh Sơn La. Trong đó các trung tâm kinh tế trong đó có của tỉnh gồm huyện Mộc Châu, huyện Mai Sơn tập trung vùng nguyên liệu quy mô lớn nên có nhiều doanh nghiệp tham gia chế biến nông sản.

3.2.3. Về chất lượng các sản phẩm OCOP và năng lực của các chủ thể tham gia OCOP tại tỉnh Sơn La

Tỉnh Sơn La đã ban hành và thực thi các chính sách nhằm hỗ trợ các tổ chức kinh tế, chủ thể tham gia thực hiện Chương trình OCOP trong nâng cấp, tiêu chuẩn hóa sản phẩm: hỗ trợ mua nguyên vật liệu, máy móc, thiết bị, dây chuyền sản xuất; tập huấn, hướng dẫn kỹ thuật sản xuất; hỗ trợ chi phí thiết kế nhãn hiệu, đăng ký nhãn hiệu, in tem, giấy chứng nhận, xác lập quyền sở hữu công nghiệp, xây dựng logo, bao bì, đăng ký mã số mã vạch, tem truy xuất nguồn gốc sản phẩm các sản phẩm OCOP; Hỗ trợ quảng bá sản phẩm trên các trang thương mại điện tử; tổ chức giới thiệu, quảng bá sản phẩm OCOP trong và ngoài tỉnh. Từ đó, năng lực của các chủ thể được hỗ trợ được nâng cao dần đáp ứng các tiêu chí đánh giá sản phẩm OCOP các cấp, trong đó có cấp trung ương. Hiện tại tỉnh Sơn La đã có sản phẩm Cà phê bột nguyên chất của HTX cà phê Bích Thao đạt xếp hạng 5 sao.

Bên cạnh đó, sự hỗ trợ của các địa phương, các tổ chức đoàn thể trong xây dựng chuỗi liên kết sản xuất, từng bước làm thay đổi tư duy sản xuất của người nông dân từ nhỏ lẻ, manh mún sang sản xuất hàng hóa lớn, có giá trị kinh tế cao; từ kinh tế hộ đơn lẻ sang mô hình HTX, liên kết, liên doanh theo chuỗi giá trị ngành hàng. Đặc biệt là sự thay đổi từ sản xuất theo kinh nghiệm mang nặng tính truyền thống sang ứng dụng công nghệ cao vào sản xuất; từ năng suất lao động thấp sang áp dụng hàm lượng khoa học - công nghệ cao; từ coi trọng về số

lượng sang coi trọng chất lượng, giá trị, lợi nhuận, gắn với an toàn thực phẩm của sản phẩm nông sản đã góp phần trong thành công của chương trình OCOP tỉnh Sơn La.

Tỉnh Sơn La đã xây dựng 10 điểm trưng bày và bán sản phẩm OCOP, nông sản, đặc sản vùng miền tại các huyện: Mộc Châu, Thuận Châu, Quỳnh Nhai và thành phố Sơn La. Ngoài ra, tạo cơ hội cho khách hàng lựa chọn sản phẩm OCOP và sản phẩm nông sản tiêu biểu của Sơn La mà không cần phải đến trực tiếp các cơ sở sản xuất, điểm trưng bày, tỉnh Sơn La đã hỗ trợ các doanh nghiệp, Hợp tác xã (HTX) kết nối, đưa sản phẩm lên tiêu thụ trên các sàn thương mại điện tử như: Voso.vn, Posmart.vn...

3.3. Một số khó khăn tồn tại và nguyên nhân

Tỉnh Sơn La chú trọng phát triển sản phẩm thuộc Chương trình “mỗi xã một sản phẩm” từ năm 2019, bên cạnh những kết quả đạt được về cải thiện điều kiện sản xuất, nâng cao thu nhập của người sản xuất...vẫn còn một số khó khăn tồn tại như:

Một là, số lượng sản phẩm tham gia Chương trình OCOP tại tỉnh Sơn La chưa nhiều

Bên cạnh những hỗ trợ của tỉnh Sơn La cho các chủ thể tham gia chương trình OCOP với số lượng hạn chế do sự hạn chế về quy mô ngân sách và đối tượng được hỗ trợ nên số lượng không nhiều. Trong khi đó năng lực về vốn, điều kiện sản xuất, vùng nguyên liệu... của các doanh nghiệp, HTX, hộ kinh doanh còn thấp, chất lượng sản phẩm chưa đạt điều kiện tham gia chương trình.

Hai là, khối lượng sản phẩm nhỏ, tính mùa vụ cao chưa đáp ứng được nhu cầu thị trường. Các sản phẩm hoa quả sấy với công nghệ xử lý nguyên liệu, sản xuất, đóng gói...quy mô nhỏ, vốn đầu tư ít nên khả năng bảo quản sản phẩm trong thời gian hạn chế. Mặt khác các nguyên liệu phục vụ sơ chế, chế biến có tính mùa vụ cao.

Ba là, năng lực của các doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác, hộ kinh doanh còn thấp ảnh hưởng đến số lượng và chất lượng sản phẩm. Đặc biệt khó khăn về vốn kéo theo các khó khăn về công nghệ sản xuất, bảo quản, chế biến; quy mô nhà xưởng, máy móc, vốn lưu động...

4. Mục tiêu và một số giải pháp nhằm triển khai hiệu quả chương trình mỗi xã một sản phẩm tại tỉnh Sơn La

4.1. Mục tiêu

Tỉnh Sơn La đặt ra mục tiêu đến năm 2030 phát triển ít nhất 150 - 200 sản phẩm OCOP,

trong đó 100 -200 sản phẩm OCOP đạt tiêu chuẩn 3 - 5 sao cấp tỉnh, 20 - 25 sản phẩm đạt tiêu chuẩn 3 - 5 sao cấp quốc gia. 100% các xã tham gia chương trình OCOP (Theo Quyết định 1288/QĐ-UBND về việc phê duyệt Đề án: “Mỗi xã một sản phẩm” giai đoạn 2018 - 2020, tầm nhìn đến năm 2030 trên địa bàn tỉnh Sơn La).

4.2. Một số giải pháp nhằm triển khai hiệu quả chương trình mỗi xã một sản phẩm trên địa bàn tỉnh Sơn La trong thời gian tới

Một là, nâng cao năng lực sản xuất của các tổ chức, chủ thể sản xuất các sản phẩm OCOP trong đó tăng số lượng các doanh nghiệp, HTX và giảm các hộ kinh doanh cá thể. Ngoài các chính sách hỗ trợ kinh tế tập thể trên địa bàn tỉnh Sơn La cần thiết nâng cao nhận thức của các hộ kinh doanh về tính cấp thiết của liên kết trong sản xuất, tiêu thụ sản phẩm là tất yếu đáp ứng nhu cầu thị trường trong và ngoài nước.

Hai là, tiếp tục nâng cao kiến thức về kỹ thuật, thị trường và chuyên đội số cho các tổ chức, chủ thể tham gia sản xuất sản phẩm đạt xếp hạng. Không chỉ dừng ở đó, tiếp tục hỗ trợ các sản phẩm đạt xếp hạng cải tiến chất lượng, mở rộng thị trường tiêu thụ và tiếp tục đánh giá xếp hạng cấp cao hơn trong các năm tiếp theo.

Ba là, tiến hành đánh giá các hoạt động xúc tiến thương mại, hỗ trợ tiêu thụ sản phẩm trong thời gian qua. Nhân rộng các hoạt động mang lại hiệu quả cao, điều chỉnh các hoạt động chưa hiệu quả để phù hợp với tình hình thực tiễn.

5. Kết luận

Sau hơn 5 năm thực hiện phát triển kinh tế khu vực nông thôn theo hướng phát triển nội lực và gia tăng giá trị theo chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP), đến năm 2023 tỉnh Sơn La đã có 110 sản phẩm OCOP cấp tỉnh do 78 doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác và hộ kinh doanh trên 12 huyện, thành phố tham gia. Trong đó 01 sản phẩm xếp hạng 5 sao, 51 sản phẩm đạt 4 sao và 58 sản phẩm 3 sao cấp tỉnh cùng nâng cao năng lực sản xuất của các doanh nghiệp, HTX; nâng cao thu nhập và cải thiện đời sống nhân dân và góp phần thành công trong thực hiện Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới tại tỉnh Sơn La. Bên cạnh những kết quả đạt được, Chương trình OCOP tại tỉnh Sơn La còn có những tồn tại như số lượng sản phẩm đạt chứng nhận OCOP còn ít; khối lượng sản phẩm nhỏ, tính mùa vụ cao; năng lực của các doanh nghiệp, HTX, tổ hợp tác, hộ kinh doanh còn thấp phần nào ảnh hưởng đến kết quả chương trình. Do đó, để triển khai hiệu quả chương trình mỗi xã

một sản phẩm trên địa tỉnh Sơn La trong thời gian tới cần thực hiện một số giải pháp như: nâng cao năng lực sản xuất của các tổ chức, chủ thể sản xuất các sản phẩm OCOP trong đó tăng số lượng các doanh nghiệp, HTX và giảm các hộ kinh doanh cá thể; tiếp tục nâng cao kiến thức về kỹ thuật, thị trường và chuyển đổi số cho các tổ chức, chủ thể tham gia sản xuất sản phẩm đạt xếp hạng; Nhân rộng các hoạt động xúc tiến tương mại đã hiệu quả trong giai

Tài liệu tham khảo

1. UBND tỉnh Sơn La (2018), Quyết định số 1347/QĐ-UBND về ban hành danh mục các sản phẩm chủ lực của tỉnh Sơn La, ban hành ngày 12/6/2018.

2.UBND tỉnh Sơn La (2019), Quyết định số 1078/QĐ-UBND về ban hành kế hoạch xây dựng và phát triển thương hiệu các sản phẩm chủ lực của tỉnh Sơn La.

3.UBND tỉnh Sơn La (2019), Quyết định số 1288/QĐ-UBND về *Phê duyệt đề án Môi trường một sản phẩm giai đoạn 2018-2020 và tầm nhìn đến năm 2030 tại tỉnh Sơn La*.

4. UBND tỉnh Sơn La (2019), Quyết định số 3246/QĐ – UBND về *Phê duyệt kết quả đánh giá, xếp hạng và cấp giấy chứng nhận sản phẩm tham gia Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) tỉnh Sơn La năm 2019*

đoạn trước.

Lời cảm ơn

Xin trân trọng cảm ơn Trường Đại học Tây Bắc đã tài trợ cho nghiên cứu này. Bài viết này là một phần thuộc đề tài cấp cơ sở: “Giải pháp thúc đẩy tiêu thụ sản phẩm OCOP của tỉnh Sơn La” Mã số TB 2022 – 49.

5. Văn phòng điều phối nông thôn mới tỉnh Sơn La (2023), *Tổng hợp kết quả sản phẩm OCOP tỉnh Sơn La năm 2019-2023*.

6. Cục thống kê Sơn La (2022), *Tình hình KTXH tỉnh Sơn La tháng 12 và 12 tháng năm 2022*.

7. Báo cáo của Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La Tổng kết nông nghiệp nông thôn năm 2019 ,2020,2022.

8. Thủ tướng Chính phủ (2019), *Quyết định số 1048/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ Về việc ban hành Bộ Tiêu chí đánh giá, phân hạng sản phẩm Chương trình mỗi xã một sản phẩm*.

9. Thủ tướng Chính phủ (2023), *Quyết định số 148/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ Về việc ban hành Bộ Tiêu chí và quy định đánh giá, phân hạng sản phẩm Chương trình mỗi xã một sản phẩm*.

THE ONE COMMUNE ONE PRODUCT PROGRAM IS IMPLEMENTED IN SON LA PROVINCE

Dang huyen Trang*, Dang Thi Huyen Mi, Hoang Thi Hue

*Tay Bac University

Abstract: The study aims to understand the current status of the program of "one commune one product (OCOP)" in Son La province in the period 2019-2023. To 2023 in Son La province, 110 products are rated, of which, 01 product is rated 5 stars, 51 products are rated 4 stars and 58 is 3-star products. Which were produced by 78 enterprises, cooperatives, cooperative groups and business households in 12 districts and cities. However, the number of products achieving OCOP certification is still small; small product volume, high seasonality; The capacity of enterprises, cooperatives, cooperative groups, and business households is still low, partly affecting the program results. Therefore, to effectively implement the one-commune-one-product program in Son La province in the coming time, it is necessary to implement a number of solutions such as: improving the capacity and production of organizations and subjects producing these products OCOP products which increase the number of enterprises and cooperatives and reduce individual business households; Replicate effective trade promotion activities in the previous period...

Keywords: OCOP, OCOP Program, OCOP Son La